

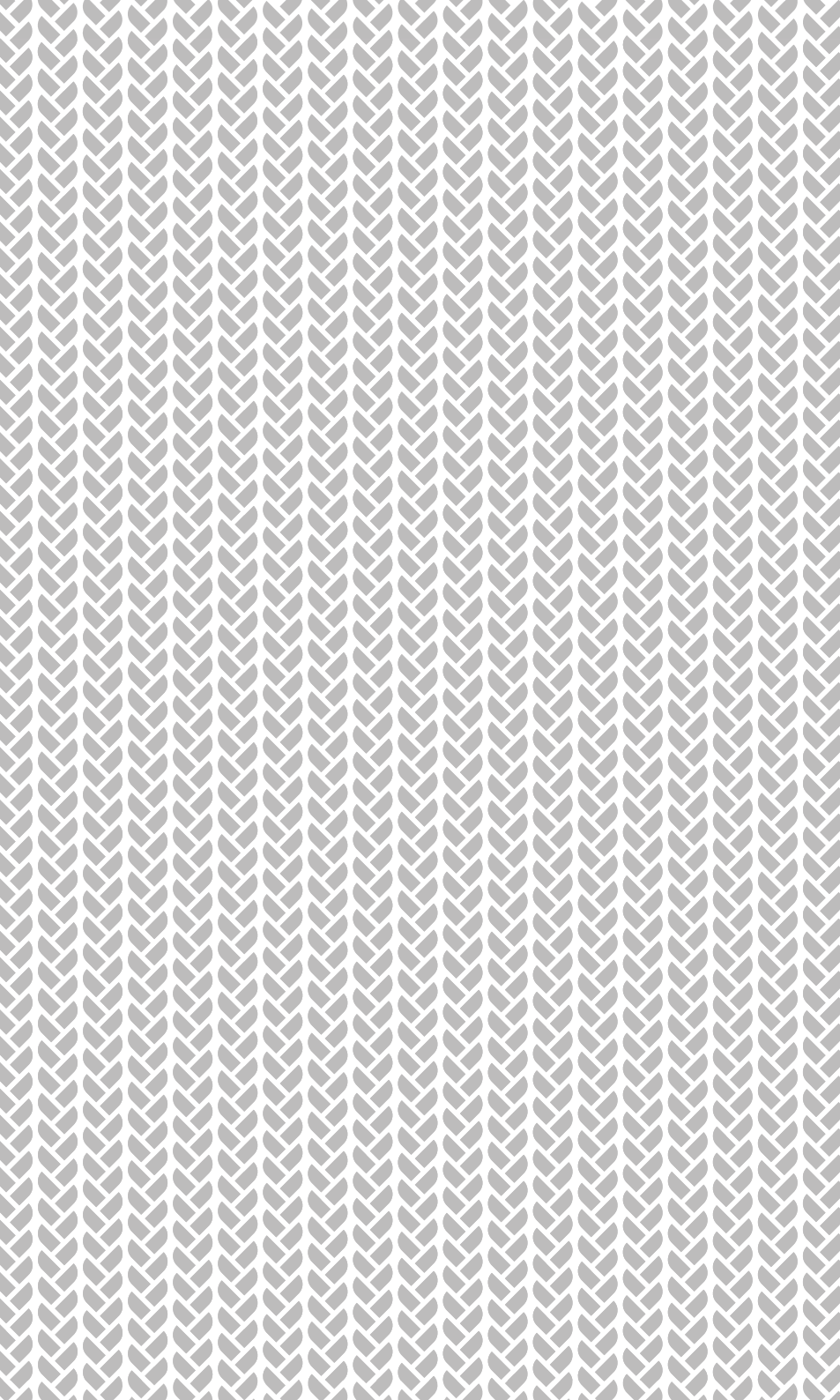
absynt
100 %

Chimamanda Ngozi Adichie Amerikánka

„Keď si kúpite spodnú
bielizeň či obväzy
,telovej' farby, viete už
vopred, že vám nebudú
pasovať k farbe pleti.“

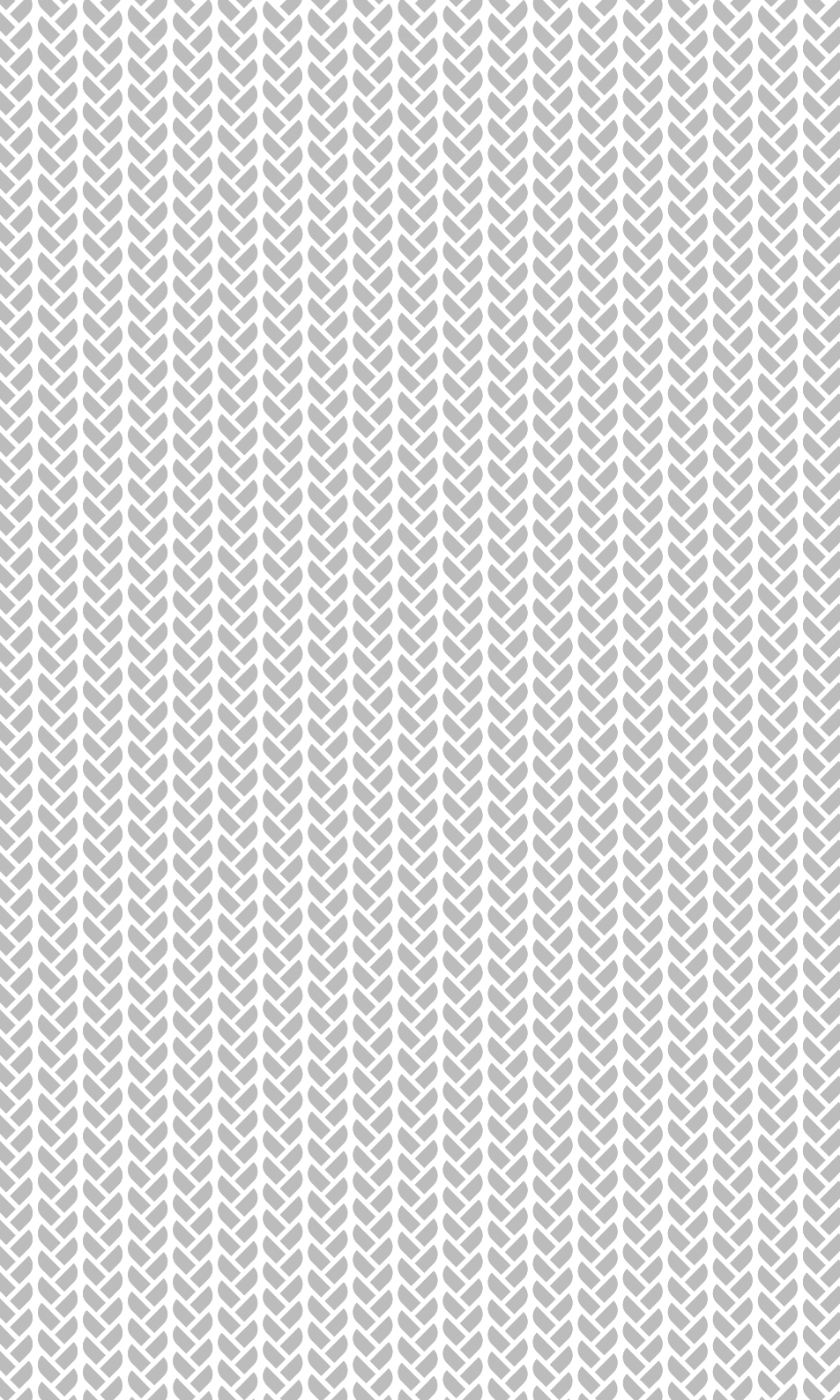

absynt

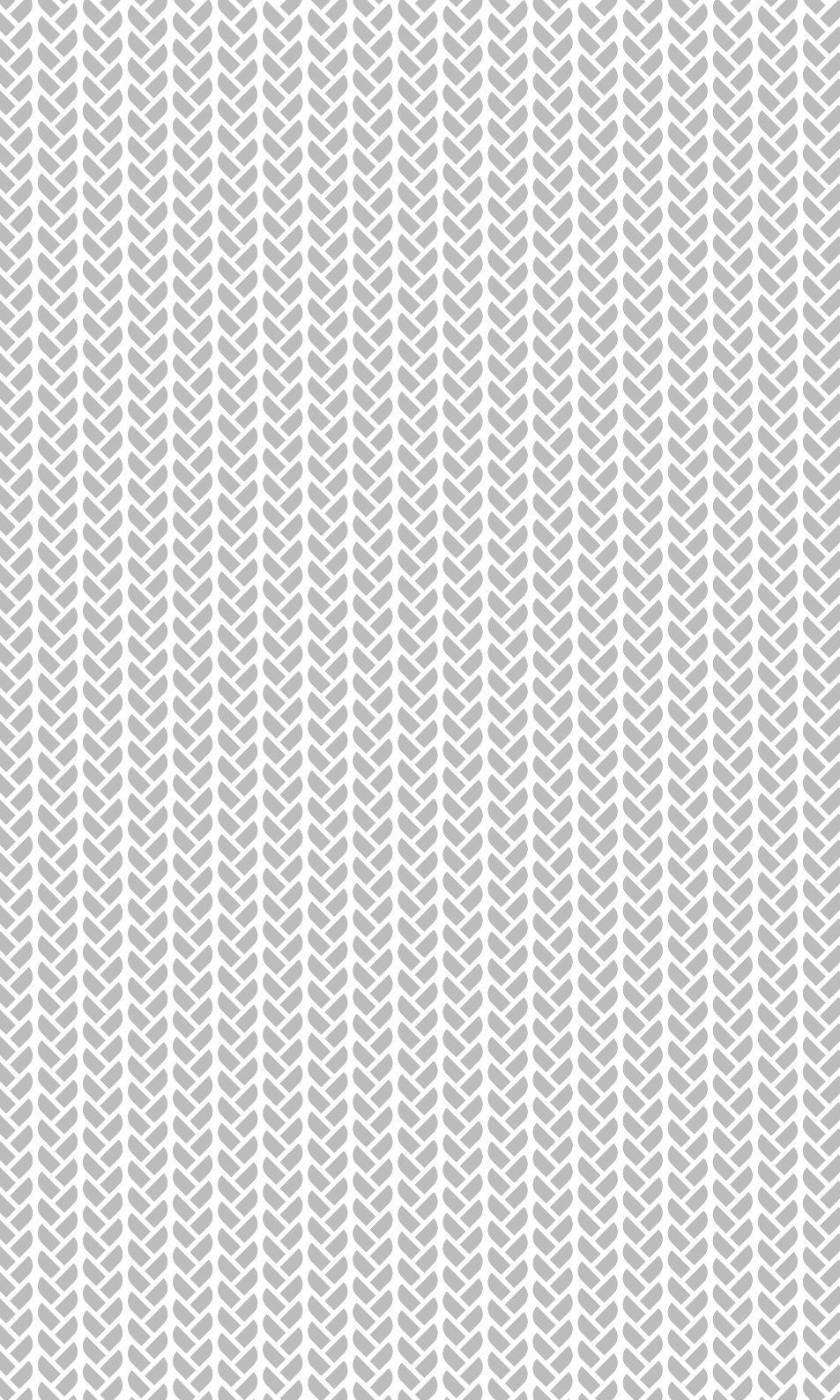

Preklad: Kristína Karabová

Chimamanda
Ngozi Adichie:
Amerikánka

Túto knihu venujem našej ďalšej generácii,
ndi na-abia n'iru. Je to Toks, Chisom, Amaka,
Chinedum, Kamsiyonna a Arinze.
Môjmu otcovi, ktorý má tento rok osemdesiat.
A ako vždy, Ivarovi.

Prvá část

Copyright © 2013, Chimamanda Ngozi Adichie

All Rights Reserved

Translation © Kristína Karabová

Cover Art © Tomáš Klepoch

Graphic Design © Pavlína Morháčová

ISBN 978-80-89876-81-5

Publikáciu z verejných zdrojov podporil

Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

Kapitola 1

Princeton v lete nevoňal nijako a hoci mala Ifemelu rada tlmenú zeleň početných stromov, čisté ulice a impozantné domy, zľahka predražené obchody i tichú, nemennú atmosféru nadobudnutej grácie, najradšej mala práve tú absenciu vône. Možno preto, že ostatné americké mestá, ktoré dobre poznala, voňali inak. Philadelphia bola cítiť po zatuchnutých dejinách. New Haven páchol po zanedbanosti. Baltimore voňal ako slaný nálev a Brooklyn ako na slnku zohriate smeti. Ale Princeton nevoňal ničím. Rada tu zhlboka dýchala. Rada pozorovala miestnych, ktorí šoférovali s okázalou eleganciou a parkovali najnovšie modely svojich áut pred obchodom s organickými potravinami na Nassau Street alebo pred suši reštauráciami, pred zmrzlinárňou s päťdesiatimi rôznymi zmrzlinovými príchuťami vrátane papričkovej, či pred poštou, kam vás pri vstupe vybehne privítať početný personál. Mala rada kampus, dôstojný pod ťarchou vedenia, gotické budovy so stenami, po ktorých sa vinuli popínavé rastliny, a to, ako sa všetko v pološere noci menilo na strašidelnú scénu. Najradšej však mala, keď sa na tomto mieste hojného pokoja mohla tváriť, že je niekto iný, niekto, koho špeciálne prijali do tohto posvätného amerického klubu, niekto, kto oplýva istotou.

Nemala však rada to, že musela chodiť až do Trentonu, aby si mohla dať zapliesť vlasy. Očakávať, aby bol v Princetone zapletací salón, bolo nelogické – tých niekoľko miestnych tmavej pleti, ktorých videla, mali takú svetlú plet

a také rovné vlasy, že si ani nevedela predstaviť, ako by vyzerali s afro vrkočmi. Lenže ako tak v to rozhorúčené popoludnie čakala na stanici Princeton Junction na vlak, rozmyšľala práve nad tým, prečo tam nie je žiadne miesto, kde by si mohla dať zapliesť vlasy. V kabelke sa jej roztopila čokoláda. Na peróne čakalo niekoľko ďalších ľudí, všetci boli bieli a štíhli, v krátkom, ľahkom oblečení. Muž, ktorý stál najbližšie k nej, lízal zmrzlinu v kornútku – vždy to považovala za trochu ľahkomyselné, keď dospelí Američania jedli zmrzlinové kornútky, obzvlášť keď ich jedli na verejnosti. Keď vlak konečne privrzel, obrátil sa k nej a oznámil: „Už bolo načas!“ s dôvernosťou, akú medzi sebou zdieľajú cudzí ľudia, keď ich sklamá verejné služby. Usmiala sa naňho. Šedivejúce vlasy na temene mal prehodené dopredu, dosť komické usporiadanie, ktoré mu malo zamaskovať lysinu. Musel byť akademikom, ale nie v oblasti humanitných vied, inak by si svoj zovňajšok uvedomoval oveľa viac. Exaktná veda, možno chémia. Predtým by odvetila iba *I know* (Viem), ten zvláštny americký výraz, ktorý vyjadroval skôr súhlas než vedomosť, a potom by sa s ním začala rozprávať, aby zistila, či povie niečo, čo by mohla použiť vo svojom blogu. Ľudia sa cítili byť poctení, keď sa ich pýtali na nich samotných, a ak by po tom, čo prehovorili, nepovedala nič, nútilo by ich to hovoriť ešte viac. Učili ich totiž tomu, aby vyplňovali tichá. Ak sa spýtali, čo robí ona, povedala niečo vágne v štýle „Píšem lajfstajlový blog“, lebo ak by sa priznala: „Píšem anonymný blog, ktorý sa volá *Rasovník, alebo rôzne postrehy neamerickéj černošky zo života amerických černochovo (ktorých predtým nazývali negri)*“, dostali by sa do rozpakov. Párkrát to však predsa len povedala. Raz bielemu dredatému mužovi, ktorý vedľa nej sedel vo vlaku, jeho vlasy vyzerali ako staré pletené laná, ktoré sa končili v blondavom hniezde. Mal otrhané tričko nosené s dostatočnou pietou, aby ju

presvedčil, že bol bojovníkom za spoločenskú spravodlivosť, a teda potenciálnym dobrým hostujúcim blogerom. „Rasa je dnes totálne prefláknutá, černosi by sa nad seba mali povzniesť, všetko je to teraz o triede, o tých, čo majú a tých, čo nemajú nič,“ povedal jej vyrovnane a ona to použila ako počiatočnú vetu v blogu s názvom *Nie všetci dredatí bieli Američania sú naši bratia*.

Povedala o tom ešte jednému pánovi z Ohia, ktorý sa vedľa nej tlačil v lietadle. Stredný manažér, tým si bola istá – usúdila to z jeho hranatého obleku a kontrastného golierika. Chcel vedieť, čo tým „lajfstajlovým blogom“ myslí, a tak mu to vysvetlila s tým, že očakávala akúsi zdržanlivú reakciu, prípadne že konverzáciu ukončí nejakými defenzívne neutrálnymi slovami ako „Jediná rasa, ktorá existuje, je ľudská rasa.“ Ale jeho reakcia bola: „A už ste písali o adopcii? Nikto v tejto krajine nechce čierne bábätká, a nemyslím tým zmiešané, ale čierne. Ani čierne rodiny ich nechcú.“

Rozpovedal jej o tom, že on a jeho žena si adoptovali čierne dieťa a ich susedia na nich pozerali, akoby si z nejakého pochybného dôvodu zvolili cestu martýrov. Príspevok na jej blogu *Zle oblečení bieli strední manažéri nie vždy bývajú tým, za čo ich považujete*, dostal najviac komentov za celý mesiac. V hlave jej stále vrtalo, či si ten jej blog prečítal. Dúfala v to. Často sedávala v kaviarňach, na letiskách alebo železničných staniaciach, pozorovala tam cudzích ľudí, predstavovala si ich životy a uvažovala, ktorí z nich by asi mohli čítať jej blog. Teda teraz už jej ex-blog. Iba pred niekoľkými dňami napísala finálny post, pod ktorým sa zatiaľ vinulo dvestosedemdesiatštyri komentov. Všetky tie čitateľky a čitatelia, ktorí z mesiaca na mesiac rástli, linkovali a cross-postovali a vedeli omnoho viac než ona, ju odjakživa ľakali, a zároveň jej dodávali vzpruhu. SapphicDerrida, jeden z jej častých komentátorov, napísal:

Trochu ma prekvapuje, ako osobne to všetko beriem. Veľa šťastia s tou nemenovanou ‚zmenou života‘, ale vráťte sa, prosím, do blogosféry čím skôr. Váš satirický, tyranizujúci a vtipný hlas, ktorý núti premýšľať, vytvoril priestor na ozajstné rozhovory na dôležité témy. Čitatelia ako SapphicDerrida, ktorý vychádzal zo štatistík a vo svojich komentoch používal slová ako „reifikovať“, Ifemelu znervózňovali a viedli ju k tomu, aby bola freš a robila dojem. Časom sa začala cítiť ako nejaký sup, ktorý sa zabára do mrcín ľudských príbehov a hľadá nejaký použiteľný materiál. Niekedy boli spojitosti s rasou iba veľmi jemné. Niekedy neverila ani sama sebe. Čím viac však písala, tým sa cítila istejšie. Každý post zoškraboval ďalšiu šupku ega, až kým sa napokon necítila naho a falošne.

Muž, ktorý jedol zmrzlinu, si vo vlaku sadol za ňu a ona, aby zamedzila konverzácii, uprene zívala na hnedú škvŕnu pri svojich nohách, na rozliate ľadové frapučino, až kým neprišli do Trentonu. Perón bol plný černocho, mnohí z nich boli tuční, v krátkom, tenkom oblečení. Ešte stále ju ohromovalo, aký rozdiel sa udial len za niekoľko minút jazdy. Prvý rok v Amerike cestovala k tete Uju na Flatlands. Išla New Jersey Transitom na Penn Station a ešte ďalej metrom a bola šokovaná, koľko väčšinou chudých bielych ľudí vystúpilo na staniciach na Manhatane a ako sa vlak blížil k Brooklynu, ľudia, ktorí zostávali vo vagóne, boli väčšinou čierni a tuční. Nemyslela si však o nich, že sú „tlstí“. Myslela si o nich, že sú „veľkí“, lebo jedna z prvých vecí, ktoré jej kamoška Ginika povedala, že „tučný“ je v Amerike zlé slovo, ktoré v sebe nesie morálny súd ako „sprostý“ alebo „bastard“, a nie iba prosté opisy ako „nízky“ alebo „vysoký“. Takže „tučný“ vykázała zo svojho slovníka. Ale „tučný“ sa k nej vrátil minulú zimu, po zhruba trinástich rokoch, keď jej nejaký muž, čo za ňou stál v rade v supermarkete, zamrmľal: „Tuční ľudia

by nemali žrať takýto humus,“ keď platila za obrovský bágel tortilových čipsov Tostito. Fľochla naňho, prekvapená, trochu urazená a pomyslela si, že to bude dokonalý post na jej blog o tom, ako tento cudzí človek rozhodol, že je tučná. Pridala by k tomu postu tagy „rasa, gender a veľkosť tela“. Ale doma, keď sa postavila pred pravdu zrkadla, si uvedomila, že už pridlho ignorovala novú tesnosť svojho oblečenia, obtieranie vnútorných strán stehien počas pohybu, mäksie a guľatejšie partie. Bola tučná.

Povedala slovo „tučná“ pomaly, prevažujúc ho po jazyku dopredu a dozadu, a myslela na všetky ostatné veci, ktoré sa v Amerike naučila nehovoriť nahlas. Bola tučná. Nebola kyprá, ani zaoblená, ale tučná. Bolo to jediné slovo, ktoré jej teraz pripadalo pravdivé. A ešte ignorovala aj to, že sa jej v duši usadil cement. Jej blogu sa darilo, mesačne mala tisícky unikátnych návštevníkov, zarábala slušné peniaze za rôzne prednášky, mala štipendium na Princetone a vzťah s Blaineom. „Si absolútna láska moja života,“ napísal jej naposledy do narodeninovej karty – a napriek tomu mala v duši cement. Bol tam už hodnú chvíľu, v podobe chorobnej únavy skoro ráno, pochmúrnosti a pocitu bezhraničia. Priniesol so sebou amorfné túžby, bez tvaré želania, stručné imaginárne odlesky iných životov, ktoré by mohla viesť, a ktoré sa za tie mesiace zmiešali do páľčivej clivosti po domove. Surfovala po nigérijských webstránkach, nigérijských profiloch na Facebooku, nigérijských blogoch a spoza každého kliknutia na ňu vyskakoval ďalší a ďalší príbeh mladého človeka, ktorý sa prednedávnom vrátil domov, ovešaný americkými či britskými diplomami, aby založil investičnú firmu, hudobnú produkčnú spoločnosť, módnou značku, časopis alebo fast-foodovú pobočku. Pozerala na fotky týchto mužov a žien a pociťovala tupý pocit straty, akoby jej násilím otvorili zovretú päsť a niečo jej zobrali. Žili jej život. Nigéria sa stala miestom, kde mala

byť, jediným miestom, kde by mohla zapustiť korene bez neustáleho nutkania ich vyšklbnúť a otriasť z nich hlinu. A ešte tam bol, samozrejme, aj Obinke. Jej prvá láska, jej prvý milenec, jediný človek, s ktorým nikdy nemala pocit, že sa musí ospravedlňovať. Teraz bol ženatý, mal dieťa a už roky sa nerozprávali. Nedokázala sa však tváriť, že nebol súčasťou jej clivosti za domovom alebo žeby naňho často nemyslela, keď sa prehrabávala svojou minulosťou v nádeji, že nájde nejaké náznaky, ktoré nevie pomenovať.

Ten drzý cudzí muž v supermarkete – vyziabnutý so stisnutými perami, vedel, s akými problémami musí bojovať sám – ju síce mal v úmysle uraziť, ale napokon jej iba otvoril oči.

Začala plánovať a snívať, uchádzať sa o prácu v Lagose. Najprv o tom Blaineovi nepovedala, pretože chcela ukončiť svoj štipendijný pobyt v Princetone, a po pobyte mu o tom nepovedala, lebo si chcela dopriať čas na to, aby nadobudla istotu. Lenže s ubiehajúcimi týždňami jej bolo jasné, že absolútne istá si nebude nikdy. Takže mu povedala, že sa sťahuje späť domov, a dodala: „Musím,“ vediac, že v jej slovách začuje tón označujúci koniec.

„Prečo?“ spýtal sa takmer automaticky Blaine, ohrozený jej oznamom. Boli v jeho obývačke v New Havene v objatí soft džezu a denného svetla, a ona sa na neho pozrela, na svojho dobrého, zmäteného muža a cítila, ako tento deň naberá akúsi smutnú, epickú kvalitu. Bývali spolu tri roky, tri roky bez jediného hrboľa, ako dohľadka vyžehlená plachta, až do ich jednej jedinej hádky, pred mesiacmi, keď Blaineove oči zastreli výčitky a odmietol sa s ňou rozprávať. Ale hádku prežili a ich vzťah sa znovu utužil najmä vďaka Barackovi Obamovi, ktorý sa stal ich spoločnou vášňou. Počas volebnej noci, pred tým, ako ju Blaine s tvárou vlhkou od slz pobožkal, ju pevne držal, akoby Obamova výhra bola aj ich osobným víťazstvom.

A teraz mu hovorila, že je po všetkom. „Prečo?“ spýtal sa. Na svojich seminároch učil nuansám a komplexnostiam, ale teraz sa jej pýtal na jednoduchú príčinu, dôvod. Nebolo v tom však žiadne silné precitnutie a nemala ani žiadny dôvod – jednoducho sa v nej usadili postupné vrstvy nespokojnosti a sformovali masu, ktorá ju teraz poháňala. Nepovedala mu o tom. Keby vedel, že sa tak cíti už dlhšie, že ich vzťah pripomínal človeka, ktorý síce spokojne sedí v dome, ale je stále pri okne a vyzerá von, zranilo by ho to.

„Vezmi si tú rastlinu,“ povedal jej posledný deň, čo ho videla, keď si balila veci, ktoré nechala v jeho byte. Vyzeral rezignovane, stál v kuchyni s ovisnutými plecami. Bola to jeho rastlina, z troch bambusových kmeňov sa sľubne dvíhali zelené listy, a keď si ju zobrala, prenikla ju prudká zdrvujúca osamelosť, ktorá ju potom neopustila celé týždne. Z času na čas ju ešte stále pociťovala. Ako bolo možné, že človeku chýba to, čo už nechce? Blaine potreboval to, čo mu nebola schopná dať, a ona potrebovala to, čo jej zas nebol schopný dať on. A za tým trúchlila, za stratou toho, čo mohlo byť.

A tak tu bola, v deň, keď bolo cítiť hojnosť leta, aby si na cestu domov nechala zapliesť vlasy do vrkôčikov. Kožu jej oblepila lepkavá horúčava. Na stanici Trenton stáli ľudia trojnásobne väčší ako ona. Obdivne sa pozrela na jednu z cestujúcich – ženu s veľmi krátkou sukňou. Štíhle nohy vystavené na obdiv spod minisukne nepovažovala za nič špeciálne – vystavovať nohy, ktoré schvaľoval celý svet, bolo napokon bezpečné a ľahké. Lenže čin tejto tučnej ženy hlásal tiché presvedčenie, ktoré človek zdieľal len sám so sebou – zmysel správnosti, ktorú ostatní nevideli. Jej rozhodnutie odísť späť bolo podobné; kedykoľvek ju obklúčili pochybnosti, predstavila si seba, ako statočne, až temer hrdinsky, stojí sama, aby rozdrvila svoju neistotu. Tučná žena koordinovala skupinu tínedžerov, vyzerali

tak na šestnásť či sedemnásť. Zhrkli sa okolo nej, všetci v žltých tričkách spredu i zozadu s reklamou nejakého letného tábora, smiali sa a rozprávali. Ifemelu pripomenuli jej bratranca Dikea. Jeden z chalanov, tmavý a vysoký, s chudou svalnatou postavou atléta vyzeral úplne ako Dike. Niežeby Dike niekedy nosil topánky, čo vyzerali ako espadrilky, v jeho jazyku slabokopky. Bola to novinka – po prvýkrát to slovo použil pred pár dňami, keď jej spomenul, ako išli nakupovať s tetou Uju. „Mamka mi chcela kúpiť tie neuveriteľné topky. A ty, sesterka, dobre vieš, že nemôžem chodiť v slabokopkách!“

Ifemelu sa pred stanicou postavila do radu na taxíky. Dúfala, že jej taxikár nebude Nigérijčan, pretože keby počul jej prízvuk, začal by jej buď agresívne celý hr hovoriť o tom, že má magistra, že taxikárčenie je jeho druhý džob a že jeho dcéra má vynikajúce výsledky na Rutgerskej univerzite, alebo by šoféroval v trucovitom tichu, dal by jej výdavok a odignoroval jej „ďakujem“, pretože by v sebe po celý čas živil potupné myšlienky, že táto jeho krajanka, ešte k tomu také dievčatko, ktoré možno bolo sestričkou, účtovníčkou či dokonca doktorkou, sa naňho pozerá z výšky. Nigérijskí taxikári v Amerike boli totiž všetci presvedčení, že taxikármi v skutočnosti nie sú. Prišla na rad. Jej taxikár bol černochoch v stredných rokoch. Otvorila dvere, hodila pohľad na zadnú časť taxikárovho sedadla. Mervin Smith. Neznalo to nigérijsky, ale človek nikdy nevie. Nigérijčania tu prijímajú rôzne mená. Aj ona už kedysi bola niekým iným.

„Máme sa?“ spýtal sa muž.

V okamihu vedela s úľavou povedať, že mal karibský prízvuk.

„Mám sa veľmi dobre. Ďakujem.“ Dala mu adresu „Afrického štúdia zapletania vlasov Mariama“. Do tohto salónu išla prvýkrát, pretože ten, do ktorého chodievala, bol

zatvorený – jeho majiteľka sa vrátila späť do Pobrežia sloviny, aby sa tam vydala. Ale bola si istá, že aj tento bude vyzeráť ako všetky ostatné africké zapletacie salóny, ktoré poznala: nachádzali sa v štvrti postriekanej grafitmi so zatuchnutými budovami, do ktorej nechodili žiadni belosi. Boli tam jasné vývesky ako „Africké štúdio zapletania vlasov Aisha a Fatima“ s radiátormi prihorúcimi v zime a klímou, čo v lete neochladzovala. A v každom sa to hemžilo frankofónnymi zapletačkami zo Západnej Afriky. Jedna z nich bola vždy majiteľka, tá, ktorá najlepšie rozprávala po anglicky, zdvíhala telefóny a mala autoritu. Častokrát mala niektorá z nich na chrbte kusom látky priviazané dieťa. Alebo batola spiace na zástere rozprestretej na rozheganom gauči. Inokedy sa zas pristavili ich staršie deti. Rozhovory boli hlasné a svižné, vo francúzštine, wolofčine či malinkovčine, a keď so zákazníkmi hovorili po anglicky, ich reč bola lámaná, neobvyklá, akoby si celkom nestihli osvojiť jazyk, kým sa na ne nalepila slangová američtina. Slová z ich úst vychádzali akoby polohotové. Vo Philadelphii jej raz jedna guinejská zapletačka povedala: „A akože, o báže, blasm tká na štvná.“ Musela tú vetu veľakrát zopakovať, kým jej Ifemelu konečne porozumela: „Akože, o bože, bola som taká našťvaná.“

Mervin Smith bol radostný a zhovorčivý. Počas jazdy rozprával o tom, aký je hic a ako zas určite skolabuje veľa ľudí.

„Toto je hic, čo zabíja starých ľudí. Ak nemajú klímu, musia ísť do obchodáku. Tam je klíma zadara. Ale stáva sa, že ich tam nemá kto zobrať. Ľudia sa musia o starších starať,“ pokračoval, nedajúc sa vyviesť z konceptu Ifemeluiným tichom.

„Ták, a sme tu!“ zvolal, keď zaparkoval pred schátraným blokom. Salón bol medzi čínskou reštauráciou Happy Joy a rozličným tovarom, kde predávali tikety. Znútra salóna

zanedbanosť až kričala, odlupujúca sa omietka, steny ob-
lepené veľkými plagátmi účesov z afro vrkočov a malé
plagátky s nápismi RÝCHLE VRÁTENIE DANÍ. Tri ženy,
všetky v tričkách a šortkách po kolená, pracovali na vla-
soch usadených zákazníčok. V minitelke upevnenej v rohu
išiel trochu prihlasno nigerijský film: muž bil svoju ženu,
žena bola skrčená a kričala, zlá kvalita zvuku drásala nervy.

„Dobrý!“ pozdravila Ifemelu.

Obrátili sa všetky, ale iba jedna, stopercentne to bola
„tá Mariama“ z nápisu, jej povedala: „Dobrý! Vitajte.“

„Chcem si dať zapliesť vrkôčiky.“

„Aké si prajete?“

Ifemelu povedala, že by chcela medium kinky twist –
stredne veľké skrútené povrázky –, a spýtala sa, koľko to
bude stáť.

„Dvesto,“ odpovedala Mariama.

„Minulý mesiac som platila stošesťdesiat.“ Naposledy
si dala vlasy zapleťať pred tromi mesiacmi.

Mariama sa na chvíľu odmlčala, očami sa opäť sústre-
dila na vlasy, čo zapletala.

„Takže stošesťdesiat?“ spýtala sa Ifemelu.

Mariama mykla plecami a usmiala sa. „Okej, ale budete
sa musieť vrátiť aj nabudúce. Sadnite si. Počkajte na Aishu.
Už bude.“ Mariama ukázala na najmenšiu zapletačku, kto-
rá mala niečo s kožou, ružovkasto-krémové vyblednuté
škvrny na rukách a krku vyzerali znepokojivo nákazlivo.

„Teší ma, Aisha,“ povedala Ifemelu.

Aisha sa na ňu letmo pozrela a takmer nebadane pri-
kývla. Jej tvár bola prázdna, tá bezvýraznosť pôsobila až
zlovestne. Niečo na nej bolo naozaj zvláštne.

Ifemelu si sadla k dverám; ventilátor na ošarpanom
stole bol zapnutý naplno, ale s dusnom v miestnosti to
ani nepohlo. Vedľa neho boli naskladané hrebene, balíč-
ky umelých vlasových prameňov, neforemné časopisy

s vypadávajúcimi stranami, kôpky farebných dévedečiek. V jednom kúte, vedľa automatu s cukríkmi a hrdzavého, sto rokov nepoužívaného fénu, bola opretá metla. V televízii otec bil dve deti, vzduchu nad ich hlavami rozdával tupé údery.

„Nie! Zlý otec! Zlý muž!“ zhĺkla druhá zapletačka s očami upretými na telku a pri každej rane sa mykla.

„Z Nigérie?“ spýtala sa Mariama.

„Áno,“ odvetila Ifemelu. „A vy?“

„Ja a moja sestra Halima sme z Mali. Aisha je zo Senegalu,“ vysvetlila Mariama.

Aisha nezdvihla zrak, ale Halima sa na Ifemelu usmiala. Ten úsmev svojou vrelosťou zdravil krajanke z Afriky; na Američanku by sa takto neusmiala. Značne škúlila, zrenice jej vystreľovali opačnými smermi, čo Ifemelu vyvádžalo z miery, lebo si nebola istá, ktorým okom sa na ňu pozerá.

Ifemelu sa začala ovievať časopisom a zhodnotila: „Strašné teplo.“ Aspoň nehrozilo, že jej tie ženy povedia: „Vám je teplo? Ale veď ste z Afriky!“

„Tie horúčavy sú veľmi zlé. Pardon, včera sa nám pokazila klíma,“ ospravedlnila sa Mariama.

Ifemelu vedela, že klíma sa nepokazila včera, že bola pokazená už omnoho skôr, možno, že odjakživa; ale i tak prikývla a odvetila, že to asi zabalila, lebo bola opotrebovaná. Zazvonil telefón. Mariama ho zdvihla a po minúte povedala: „Môžete aj teraz.“ Boli to presne tie slová, ktoré spôsobili, že Ifemelu sa prestala objednávať do afrických salónov. Môžete aj teraz, to hovorili vždy, a potom prídete a vidíte, že na zapletanie mikrovrkôčikov tam čakajú dvaja ľudia, ale majiteľka vás napriek tomu uistí: „Počkajte, príde mi na pomoc sestra.“ Telefón zazvonil znovu a Mariama tentokrát hovorila po francúzsky, postupne zvyšovala hlas, ktorý prerástol do kriku a kvôli zvýšenej